

**Kroniek nr 32: van "Innemend Italië" op 736 ex.
Mijmeringen, bedenkingen, mededelingen, schrijfsels...**

BENEVENTO (2): STAD van HEKSEN en DRANK

Net zoals twee jaar terug degradeert Benevento Calcio na een verblijf van amper één seizoen in de Serie A opnieuw naar een afdeling lager. Hoewel het dit keer heel wat meer punten sprokkelde dan in 2018 is de hoogste afdeling voor *i Stregoni* (of de heksen) opnieuw te hoog gegrepen.

Het Romeinse everzwijn, klaar om geofferd te worden, mag dan wel op het officiële wapenschild van Benevento prijken, voor het merendeel van de inwoners is de heks het belangrijkste symbool van de stad. Op haar bezemsteel vliegt ze dan ook opvallend door de rood-gele truien van de lokale voetbalploeg. Benevento is dan ook dé stad van de heksen. Reeds eeuwen lang.

Het stadswapen is getooid met een prinsenkroon. De tekst op de band is tweevoudig: S.P.Q.B en daaronder: CONCORDES IN UNUM

EGYPTISCHE INBRENG

Benevento werd al vlug een centrum van de verering van de godin Isis. In die periode oefenden oosterse natuurgodsdiensten een enorme aantrekkingskracht uit op de Romeinse bevolking, in het bijzonder op de legerleiding die jarenlang had gediend in het Midden-Oosten of Noord-Afrika. Enkele stenen getuigenissen herinneren ons nog aan die periode. Enerzijds zijn er de twee Egyptische obeliskken waarvan de meest bekende

zich op het pleintje Emilio Papiniano bevindt. De andere, die maar deels bewaard is, staat in het museum del Sannio.

Anderzijds staat er aan het begin van de brede Via San Lorenzo die naar de Madonna delle Grazie leidt, een beeld van de god Apis. Deze wordt voorgesteld als een stier met de zonnescijf tussen de horens. In de volksmond wordt het beeld dan ook de “stier van Sint-Laurentius” genoemd. Het is vooral onder keizer Domitianus (81-96 na Christus) dat de Isis-cultus zich over het schiereiland verspreidde en zich ook vermengde met de lokale natuurgodsdiensten.

HEKSENSABBAT en -DRANK

Met de komst van het christendom wordt het paganisme een eerste slag toegekend. En dat mag in Benevento letterlijk worden genomen want in de tweede helft van de 7de eeuw velt bisschop Barbato aan de oever van de Sabato de walnotenboom (*il noce*, zie ook op het einde van dit artikel) waar, althans volgens de legenden, de heksen bijeenkwamen. Deze plaats, ongeveer waar nu het treinstationnetje Porta Rufina staat, was ook bekend onder de benaming *Ripa delle Janare*, of de Oever van de Janare. De *Janara* was de benaming voor de lokale kwaadaardige heks die, gezeten op een bezemsteel, naar de nachtelijke duivelsaanbidding kwamen. Toen de (later heilige) Barbato de boom omhakte ontsnapte er een adder. Een duidelijker bewijs voor de aanwezigheid van de satan kon er niet gevonden worden.

Dit betekende allerminst het einde van de bijeenkomsten. Latere getuigenissen spreken van voortdurende seances, heksenbanketten en andere orgiën in aanwezigheid van allerlei duivels. Tussen de 15de en de 17de eeuw kende de heksenvervolging, net zoals ongeveer overal in Europa, ook in Italië een triest hoogtepunt waarbij heel wat vrouwen op een gruwelijke manier gedood werden.

De heks bestaat vandaag nog in twee gedaanten. Enerzijds wordt ze geëerd in het lokale digestief van 40° waarvan de typische gele kleur verkregen wordt door toevoeging van saffraan. De Liquore Strega kwam reeds in 1860 op de markt en is voornamelijk bekend geworden door de typische affiches in art nouveau-stijl. Ten slotte kent Italië nog de Premio Strega, de belangrijkste literaire prijs voor fictie, ingericht door de Belloncis, eigenaars van het likeurbedrijf.

HORTUS CONCLUSUS

Netjes verborgen ten zuiden van de Corso Garibaldi ligt de kleine, groene oase van het voormalige klooster van San Domenico. De moderne kunstenaar Mimmo Paladino heeft er met de architect Roberto Serino een oase van rust gecreëerd, een mix van moderne kunst en middeleeuwse bouwelementen. Tussen de vele werken van Paladino onthouden we voornamelijk zijn bronzen paarden. Hier heeft hij er eentje op de oude stadsmuur geplaatst. Een bijna identiek paard troont boven het MADRE te Napels. Een kudde van zijn paarden (*Montagna di Sale*) is ook te bewonderen in Gibellina op Sicilië (zie kroniek 21).

De benaming “Hortus Conclusus” verwijst naar de middeleeuwse omsloten abdijtuinen. Maar dit kan zowel letterlijk als symbolische geïnterpreteerd worden.

Links: de Hortus Conclusus te Benevento, rechts: het paard van Paladino te Napels.

Op deze kleine oppervlakte van steegjes, overdekte doorgangen en andere *vicoli* doen we de ene ontdekking na de andere. Maar het hoogtepunt ligt in de Via Stefano Borgia waar we plots voor de werkplaats staan van Enrico Minicozzi. Hij is net bezig om een spiksplinternieuwe cello vanuit zijn atelier in zijn wagen te plaatsen. Hij bemerkt onze interesse en prompt worden we uitgenodigd om zijn werkterrein van vioolbouwer te bezoeken. Het mondt uit in een heel leuke babbel. Op zo'n momenten besef je wat je vroeger allemaal hebt gemist toen je nog weinig notie had van de taal.

Na de beeldhouwwerken van Paladino en de snaarinstrumenten van Minicozzi wordt het tijd om aan het eigen uiterlijk te denken: tijd voor mijn obligatoire bezoek aan de Italiaanse *barbiere*. En ook hier blijkt het geluk me toe te lachen. Een indrukwekkende verzameling van tientallen modellen van Ducati en Guzzi staat mooi gelijnd over de volledige omtrek van het kapperssalon. Maar mijn oog valt onmiddellijk op een vaantje van de voetbalclub uit Ascoli Piceno. Blijkt dat de uitbater uit deze stad afkomstig is en *i Piceni* (de spechten) nog steeds een warm hart toedraagt. Wie Kroniek 27 aandachtig heeft gelezen beseft dat we een gemeenschappelijk onderwerp hadden voor een leuke babbel. En nog iets, zijn kapperszaak ligt in de... Vicolo Noci. Hier verschijnt de notenboom opnieuw op het toneel.

Heksen en Spechten? In Benevento vliegen ze blijkbaar gezamenlijk door het zwerk.

Behalve de wapenschilden zijn alle foto's eigen bezit.

Marc Vandenbon
Auteur van "Innemend Italië"
marc.vandenbon@telenet.be
www.innemenditalie.be

Avondvullende voordrachten:

- Rome, andere paden
- Innemend Italië

Info op aanvraag

